

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נוהלי אח"מ
מספר: 300.01.200	תת-פרק: כללי	פרק: חקירות	
שם נוהל: אופן הטיפול בעבירות לפי חוק גיל הנישואין			תאריך פרסום: 20/11/2023
			תאריך תחילה: 20/11/2023
			תאריך ביטול:
			נוסח: 2

מספר נוהל ישן : 03.300.200

1. כללי

א. חוק גיל הנישואין, תש"י-1950 (להלן: "החוק") מסדיר את הגיל הנישואין המותר, והתנאים לחריגה מהגיל המינימלי הקבוע בחוק. כך, חל איסור על נישואין (כולל קידושין) של קטין או קטינה שלא מלאו להם שמונה עשרה שנים.

ב. החוק קובע עונש מאסר של שנתיים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 למי שנשא קטינה או למי שנשאה קטין כאמור, וכן לכל מי שערך נישואין כאלה או סייע בכל תפקיד שהוא בעריכתם, ולהורים או אפוטרופוסים שהשיאו את בנם/בתם בהיותם קטינים כאמור.

ג. למרות האמור, רשאי ביהמ"ש לענייני משפחה להתיר נישואין של קטין/ה שלא מלאו לו/לה שמונה עשרה שנים בנסיבות מיוחדות הקשורות בטובת הקטין, ובתנאי שמלאו לקטין/ה שש עשרה שנים, וקיימות לדעת בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות מתן היתר כזה.

ד. יודגש, עבירות לפי חוק זה הן בעלות השלכות חמורות על הקטין/ה, בפרט במקרים בהם נערכים טקסי הנישואין בניגוד לרצון הקטין/ה ואף בחשאי. כמו כן, הנזק העלול להיגרם לקטינות עקב לידה בגיל צעיר, לאו דווקא במישור הרפואי הוא רחב היקף, בפרט נוכח הבעיות הסוציאליות השונות הנובעות מכך. ממחקרים שנעשו בנושא, עלה כי לעיתים קרובות מסתיימים נישואי הבוסר בכישלון.

ה. לעיתים נודע למשטרה על עבירות לפי החוק, רק בשלב בו לקטינה יש מספר ילדים הזקוקים לתמיכת הורי הקטינה. לעיתים הבעל והמשפחה הרחבה חשודים אף הם בעבירה המיוחסת. ככלל, האכיפה תיעשה בדגש על העמדה לדין של המשיאים ולא רק של בן הזוג הבגיר.

1. בתיקון 6 לחוק הוטלה חובת דיווח על כלל העוסקים בחוק גיל הנישואין לרבות המשטרה לוועדת חוק חוקה ומשפט של הכנסת. כך נדרשת המשטרה לדווח את: כמות התלונות שהתקבלו ככלל וממרשם האוכלוסין בפרט, כמות התיקים שנפתחו, וכמות התיקים שהועברו לפרקליטות לצורך הגשת כתב אישום, זאת בכדי להביא ליישום מיטבי של הוראות החוק, וכביטוי לעמדת המחוקק, לצורך בנחישות באכיפה של עבירה זו.

2. פירוט השיטה

א. נודע למשטרה על מקרה של עריכת נישואין לקטינה/ה בניגוד לחוק וכן עבירה נלווית בהתאם להוראות סעיפים 345 ו-346 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (אינוס ובעילה אסורה בהסכמה, בהתאמה), תיפתח חקירה במטרה להעמיד לדין את הבוועל וכן את כל מי שערך או סייע לעריכת הקידושין או הנישואין לקטינה/ה שלא כדין – ובכלל זה את ההורים או האפוטרופוסים של הקטינה/ה, רב, כהן דת או דיין בבית דין דתי, שערך או סייע בעריכת הקידושין או הנישואין.

ב. נוהל רשות האוכלוסין וההגירה במשרד הפנים 2.11.0006 שכותרתו "נישואי בוסר (קטינים)" מסדיר את החובות המוטלות על פקיד קבלת הקהל, לעניין בקשה להכרה בהיתר נישואין לרבות צירוף המסמכים הנדרשים כגון: תעודת נישואין או פסק דין מבית דין מוסמך וכיו"ב, המהווים תשתית ראייתית לביסוס החשד נגד המשיאים והחשודים האחרים. ככלל, יש עדיפות לתפיסת המסמכים המקוריים, בהתאם לדרישה המשפטית לכלל הראייה הטובה ביותר.

ג. אם הבוועל/הקטין נשא את הקטינה/האישה על פי היתר של בית המשפט שניתן לו כדין, יש מקום להימנע מחקירת המשטרה, אם אין נסיבות מיוחדות המצדיקות חקירה שכזו (כגון: היתר בית המשפט הושג במרמה, תוך שימוש בטיעונים שקריים או בראיות כוזבות).

ד. במקרים המפורטים להלן, אם לא ניתן היתר לנישואין על ידי ביהמ"ש, אין להימנע מחקירה מקיפה של נסיבות העבירה, ואין בנסיבות המפורטות בהם כדי להעלות או להוריד מחובתם הפלילית של המעורבים:

(1) הסכמת הקטינה/ה לנישואין - החוק מגן על הקטינה/ה מפני הסכמת/ה של/ה, ולכן זו כשלעצמה אינה מורידה מחובתם הפלילית של המעורבים.

(2) הסכמת ההורים לנישואין - כוונת החוק להגן על הקטינה/ה בין היתר, מפני לחצם של ההורים, ולכן גם זו לא תשמש עילה להימנע מחקירה יסודית של הנסיבות, על מנת להעמיד את המעורבים לדין.

(3) ביצוע הכנות לנישואין - אין בהוצאת ממון משום צידוק לעבירה פלילית, ואין בה כדי לשמש נימוק שלא לבצע חקירה פלילית רגילה, מתוך כוונה להביא לדין את העוברים את אותה עבירה.

(4) היותה של הקטינה בהריון - החוק כאמור, כוונתו להגן על הקטינה, בין היתר, מפני הריון בגיל צעיר, ולכן לא יראו בעובדה זו נסיבות מקלות.

(5) הנישואין נערכו בהתאם למנהגי העדה - החוק נועד, בין היתר, לשרש מנהגי עדות מסוימות בישראל, ולכן המנהגים לא ישמשו כל הצדקה לנישואי בוסר.

ה. יחידת משטרה המקבלת תלונה בדבר קיום יחסי מין בין קטינים, שקוימו במהלך יחסי חברות בין הקטינים, והתלונה הוגשה ע"י ההורים, או שהיא נובעת מסכסוך שנתגלע בין הקטינים, ניתן לפתוח בחקירה בדבר הנסיבות, ולפי שיקול דעתו של קצין האח"ם המרחבי או רענ"ח מחוזי להביא את החומר בפני פרקליטות המחוז. במקרה כזה לא ייפתח תיק פ.א. ויומלץ על גניזה בהליך טיפול מותנה.

ו. קציני האח"ם המרחביים/רענ"חים מחוזיים ידווחו על ידי הפרקליטים, המופיעים בבית המשפט בדיונים בבקשות לקבל היתר נישואין של קטינות על פרטי הבקשות, ויורו ליחידות החקירות על חקירה במקרים בהם מתגלה, אגב טיפול באותה הבקשה חשד לביצוע עבירה של נישואין, בניגוד לחוק ובעילת קטינה כתוצאה מהם.

ז. רענ"ח מחוזי או מי מטעמו, ינהל תיעוד בדבר כמות התלונות שהתקבלו ממשרד הפנים (מרשם האוכלוסין), כמות התיקים שנפתחה בעבירה זו, וכמות התיקים שהועברו לפרקליטות לצורך הגשת כתב אישום. הדיווח יועבר לרמ"ד נפגעי עבירה ומשפחה כמפורט בנספח לנוהל זה לכל המאוחר עד ליום ה- 27 לחודש פברואר בכל שנה קלנדרית.

נספח – טבלת ריכוז נתונים בעבירה לפי חוק גיל הנישואין

מוסר התלונה	כמות תיקים שנפתחו	כמות תיקים בחקירה	כמות תיקים שהועברו לפרקליטות	כמות כתבי אישום	תיקים סגורים	סה"כ
-------------	-------------------	-------------------	------------------------------	-----------------	--------------	------

						מרשם האוכלוסין
						בית הדין השרעי
						בית הדין הרבני
						אחר
						סה"כ